

Dr Ignjat Fludernik:

Mladica u Dravi

Da ne bude nesporazuma, valja odmah u početku naglasiti, da će biti govora samo o Dravi na teritoriji današnje Dravske đica ili »rot«, kako je narod nazivlje, igrala važnu ulogu. Danas su se prilike listina, bila je ta vodena pruga nekad vrlo bogata ribama, pa je među njima i mlabanovine. Kako se može razabrati iz starih nažalost veoma pogoršale usprkos tome, što je mariborsko Ribarsko društvo, ne gledajući na troškove, godinama sve poduzimalo, kako bi tome zlu stalo na put.

Glavni uzrok nestajanju mladice jeste industrija. Otkako su kod Fale sagradili branu, prelaženje ribe iz donjega u gornji tok ne odgovara više potrebama te velike ribe. Pre podignuća brane imala je riba bar 80 m širok i do 7 m dubok slobodan put, dok je danas stešnjen na dva otvora od 40x44 cm odnosno 20x25 cm na svakoj pregradi između kletaka riblje staze. Ako uočimo još i to, da se u stazi od početka oktobra pa do konca marta, dakle punih 6 meseci, uopće ni jedna riba ne pojavi, biće nam jasno, da je riblje stanje u gornjoj vodi moralo nazadovati, a to вреди u prvom redu za škobalje (poduste), koji nisu samo glavna riba u tom delu Drave, već i mladici glavna hrana. Stoga ima danas više brane vrlo malo mladica, a sve, koje se ulove, pokazuju t. zv. gladni tip, t. j. uz normalnu dužinu neznatnu težinu.

Ostala velika industrija, koja je koncentrisana u Mariboru i bližoj okolini toga grada, otpadnim vodama deluje isto tako štetno na riblje stanje. U industrijskom pojasu od Mariborskog otoka do Sv. Petra košljiva je riba vrlo nazadovale, a i mladica je velika retkost. Nešto

bolje su prilike između Mariborskog otoka i Fale, gde se, budući da ne može slobodno dalje uz vodu, skuplja sva riba, koja se probila kroz onečišćeni industrijski pojas.

Pruga od Sv. Petra do ušća Dravinje bi mogla biti vrlo dobra, kad bi se već jednom pročistilo pitanje poseda i uspostavio red u vršenju ribolova. Ovde nalazi košljiva riba idealnih mesta za mreštenje, mladica ima stoga dovoljno hrane, ali joj nebrojeni ribari iz okolnih sela, koja sebi prisvajaju pravo ribolova, ne dopuštaju da uzraste. Međutim će se novi ribarski zakon pre ili kasnije izvesti, a onda će se prilike na toj pruzi ubrzo iz temelja popraviti.

Na Dravinji ima opet nekoliko velikih industrijskih poduzeća, koja puštaju otpadne vode pa nisu uništila samo donji deo te reke, gde ima mnogo podesnih mesta za mreštenje, već se opaža njihovo štetno delovanje i u Dravi nekoliko kilometara ispod ušća Dravinje. Zadnja pruga do banovinske granice opet je bez industrija, ali je i u njoj uzelo maha nelegalno ribarstvo.

Prema navedenim neprilikama, kojima se priključilo i vrlo nepovoljno vreme, naši »sulčarji« u prošloj sezoni nisu imali velikih uspeha. Najbolje je prošao g. Rakuša iz Ormoža, koji je uspeo da ulovi 10 do 7 kg teških mladica, dok je g. dr. Sekula ulovio najteži komad od 16 kg. Značajno je, da su sve ove mladice ulovljene u najdonjem delu Drave. Ostali su se ribari morali zadovoljiti sa 1—3 manja komada, a ima i takvih, koji su ostali praznih ruku.

Stipe Car:

Weekend ribanje Ribarskog sportskog društva u Sušaku

»Sportsko je ribanje zabava za kraljeve!«

Hrv. Primorje i otočje u Kvarnerskom zaljevu od Velebita do Učke sa svojim krasnim kupalištima i lječilišnim mjestima (stjecištima zamamnih sirena) Bakarac, Baška, Crikvenica, Kraljevica, Malinska

Novi, Rab, Omišalj, Selce i dr., a zaseocima i ljetnikovcima poredanih poput biserja uz žalo i sa bezbroj malih, čistih, lijepih i bijelih primorskih kućica.

»Kućice bele, ko suzice vele«.

Drago Gervais, prosutih poput rožmarinskih miomirisnih cvjetova (Ros marinus — morska suza) po

drmunom (šikarjem) zarašćenim uvalama, dražicama, fjordovima, moreuzima i rtovima, ovaj je krasni i romantični predio kopna i mora ukras Jadrana i cijele jugoslavenske morske obale, kao stvoren za vršenje ribarskog sporta, tog najzdravijeg, najljepšeg, najplemenitijeg i najzabavnijeg sporta, za koji s pravom veli stara poslovice ili izreka da je: »Sportsko ribanje zabava za kraljeve!« — (der Angelsport ist ein Vergnügen für Könige!). — uz rečene obale ima toliko i tako raznovrsnih riba, prirodne uvale upravo obiluju ribom, tako te je svakome i manje vještom ribaru amateru zagarantovan uspješan ribolov, a kraj toga vrlo ugodna i zanimiva zabava.

Ribarsko sportsko društvo u Sušaku nema tendencu da okupi samo sve sportske ribare diljem Hrv. Primorja i da ih organizuje zbog zabave i uspješnog ribolova, nego ono nastoji da zainteresuje za sportski ribolov i šire slojeve i neribare, pogotovo da posjetiocima mora iz unutrašnjosti i uopće strancima, dade priliku za vršenje ribarskog sporta i da tako propagira kult mora i podupre razvoj turizma.

Naročitu pažnju društvo posvećuje omladini, da nju zainteresuje za ovaj zdravi, plemeniti, otmjeni i ugodni sport, da od nje stvori jaki kader sportskih ribara — ljubitelja mora. Ribarstvo je važno kako sa privrednog gledišta, tako i u slučaju rata ono igra veliku ulogu. Sjetimo se samo, koji smo proživjeli gorke godine svjetskoga rata, na c. i kr. ratno ribarstvo za vrijeme Austro-ugarske monarhije. Na Rijeci bila je c. i kr. komanda ribarskog odsjeka (K. u. K. Kommando des Fischerei Abschnittes III. Fiume). Koliku je ulogu ratno ribarstvo igralo u prehrani pučanstva u najoskudnijim godinama svjetskoga rata i koliki su Primorci zbog vršenja ribarstva u ratno doba bili oslobođeni službe na ratištu. I to je razlog da moramo omladinu imati spremnu za taj posao. U ratnoj povijesti poznata je t. zv. »Haringska bitka« kod Rouvrai-a u Engleskoj (La bataille des harengs), prozvana tako, jer su haringe odlučile tu bitku, odnosno pobjedu. Godine 1428. Francuzi su opsjedali Engleze i potonji bili bi prisiljeni zbog glada na predaju, da nije došao u pravo vrijeme Sir John Falstaff sa pomoćnim četama i sa jednom većom količinom haringa, kojima su se iznemogli i iz-

gladnjeli Englezi nahranili, ojačali; zubili Francuze i iznesli pobjedu.

Sportsko ribanje ne smije da bude skopčano sa većim troškovima, ono mora da bude pristupačno i širim slojevima, a lov mora biti uspješan, jer i kuhinji sportskog ribara dobro dolazi ulovljena riba, koja je svježija. Poslovice kaže: »Ako riba nije friška, ne vrijedi ništa!«, a Nijemac veli: da su svježije ribe dobre ribe (Frische Fische — gute Fische!).

Kad bi Banska uprava, koja raspolaže sa većim brojem ribar. motora Ribar. sportskom društvu u Sušaku dala na upotrebu koji od ovih ribarskih motora, troškovi za ribanje i propagandu ribarskog sporta, time i turizma, bili bi kud i kamo manji, a djelovanje društva mnogo veće. Dana 25. i 26. VI. o. g. upriličilo je Ribarsko sportsko društvo u Sušaku drugo međudruštveno Weekend ribanje u predjelu Glavotoka na Krku. Sportski ribari iz Sušaka ukrcali su se na ribarski motor »Ribar III« (vlasnik g. I. Dujmović i dr.), privezani su motorni čamci i ribarske ladice članova i uputili se prema Omišlju, obilazeći obalu do Malinske, ribarskog centra za vršenje ribolova u Kvarneru. — Kod ovog Weekend ribanja sudjelovali su kao gosti: primarius sušačke bolnice g. Dr. Janko Komljenović i liječnik g. Dr. Fran Bakarčić, jedan strani gost i dva omladinca Dušan i Ranko, sinovi čl. sportskog ribara g. Frančiča, koje je on doveo sobom kako su to i Hektorovičevi ribari činili:

»Još Paskoj dovede sina za potrebe, koji s njim prisede, da buca na ribe.«

U Malinsku (u kojoj ima vrlo mnogo stranaca), nakon krasne obalne vožnje stigla je naša ribarska flotilja kao neka »morska karavana« u 17 sati. Sportaši su se iskrcali sa motora i bili opkoljeni od mnogobrojnih gostiju, koji su tu ribarsku ekspediciju promatrali i o njoj se propitkivali. Sušački sportaši sastali su se tu sa g. Rudom Tončićem ribar. stručnjakom u p. i porazgovorili se o ribolovu po onoj: »Navitas de ventis, de tauris narrat arator, Enumerat miles vulnera, pastor oves«.

Iako poboljeva g. se je Tončić pripravnno pridružio ekspediciji, s njim je došao i njegov rodak g. Mil. Radić, vlas. Hotela Slavija i gorljivi sportski ribar, da pokažu položaje, gdje se imadu spustiti vrše za lov jastoga i palingare, čime je započeo večernji ribolov.

Poslije večere, u ugodnom raspoloženju pošlo se je na spavanje, koje baš nije bilo

najugodnije, ali je sreća bila, što nije dugo trajalo, jer je već u 3 sata započeo jutarnji ribolov: spuštanje vrša, polaganje palingara, lov kanjaca i arbula-rumenca, lov sa žala na lubine i ovrate, panulanje na zubace i t. d. Ovaj se je put ponijela i petroplin svjetiljka (feral) poput Hektorovičevih ribara, koji su uzeli

».....osti i luča zametaj,
s kim će ribe bosti večer vozeć uz kraj«.

Kao obično i ovaj je put najuporniji i najstrpljiviji bio vođa ribolova g. Tone Kezele, koji je sjedeći na žalu (grotama) vrebao na lubine, ovrate, ciple i dr.

»Piscibus insidians in litore (rupe) sedens«.
Nisu zaostajali ni pretsjednik i ostali članovi društva i svatko je nastojao opravdati društveno geslo: umjećem k uspjehu! Gosti neribari nakon kratkog »spavanja« zabavljali su se »kibicirajući« čas ovoj, čas onoj skupini, uživajući ugodnosti, koju pruža sportsko ribarenje, u kupanju i sunčanju.

Milota je bilo gledati omladince s ocem, iskusnim ribarom, kako su s nasladom obavljali sve ribarske poslove, lovili, veslali, skakali »kud otac okom oni skokom«, pravi morski sokoli, vidi se da je u njima Frankopanske i »uskočke« čudi, te da će postati valjani sport. ribari. Ispit su položili odlično; evala im! Vivant sequentes! U podne bio je zakazan objed u Glavotoku (Glava otoka — Capodisola — Kaižola), kraj fratar. samostana, u kojem provode miran život četiri fratra, vrlo mili starčići, imaju ukupno nešto manje od 300 godina, stare hrvatske korenike, gorljivi krčki glagoljaši, svi sa lijepim hrvatskim narodnim imenima: otac gvardijan Sreć-

L. P. Sabanjejev:

S o m

(Preveo s ruskoga Viktor Fink).

Od svih naših slatkododnih riba prvo mesto po veličini neosporno zauzima soma. U tom pogledu pravazilazi ga jedino moruna (bjeluga), no ona je, kao što je poznato, prolazna riba, koja ulazi u reke samo radi ikranja.

Spoljašnost soma neobično je originalna i ružna. O opštoj formi tela on ima neku sličnost sa manjičcem, samo mu je glava mnogo šira i plosnatija i čini skoro $\frac{1}{10}$ svega golog tela, koje je pokriveno gustim slojem sluzi. Zdrelo mu je ogromno i snab-

deveno sa ivica mnogobrojnim, vrlo sitnim, dosta oštrim zubima, koji izgledaju kao kratka četka; na gornjoj čeljusti nalaze se dva belkasta brka, a na donjoj, nešto malo isturenoj, četiri žučkasta brčića, od kojih je drugi par kraći od prvih; oči su mu nesrazmerno sitne prema njegovoj veličini i jako mnogo primaknute gornjoj čeljusti. Rep, jako splošten sa strana, naročito prema kraju, čini više od polovine čitavog tela; stražnja peraja su vrlo dugačka. Boja kod soma menja se prema vo-

ko, otac Vicko, otac Stanko i laik Milutin. Po njihovom pripovijedanju ovaj je samostan sagrađen g. 1495. kao nadarbina Krčkog kneza Ivana Frankopana, u XVIII. je vijeku obnovljen, a g. 1879 preuređeno je pročelje samostana, kako to na vratima samostana isklesano stoji: »Pročeljeno 1879«.

Oko podne svi su se motori sakupili na žalu pred samostanom. Priključili su se još tri motora sa sportskim ribarima. Iz Bakra g. Antić, gradonačelnik, sa svojom skupinom, iz Sušaka g. L. Bačić i g. Sorta, iz Omišlja g. Bogović sa g. Drom Gorupom. Na obali pred samostanom spremao se je objed pod nadzorom g. I. Dujmovića i posebnog specijaliste za pripremu »brudeta«. Brudet je bio uz opće priznanje odlično spremljen, a isto tako i riba na »lešo«: jastog, zubatac, ovrata i dr. i hobotnica (obodnica) na »šalatu«, a umjesto »palente« servirana je sa »brudetom« riža. Vino g. Žica prijalo je dobro. Poslije objeda neki su se na »ledini« povalili, neki malo i pospavali, a većina je sprovela u pripovijedanjima i pjevanju, jedan je malo podalje »pod murvom sam sedel i po tiho i melankolično kantal po staru:

»Lipa mojja mladdost suacchidan na magne...«

Nakon obilnog lova i ugodno provedenih časova uslijedio je odlazak iz Glavotoka u Malinsku, gdje se je provelo kratko vrijeme, uz zasluženu čašu hladna piva, a zatim veselo pjevajući vratila se je ekspedicija sretno u Sušak, gdje su se sportski ribari razišli, umorni, ali zadovoljni. — Uspjeh lova bio je preko 40 kg. »friške« i plemenite ribe.